

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 246. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700591713072/facsimile.pdf> (tilgået 23. juli 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

den Leukothéa. Navnet på den sidste betyder Den hvide. En anden mulighed er dog, at der tænkes på den romerske kærlighedsgudinde Venus, som i Vergils *Æneide*, 8. sang vers 608, kaldes candida, den hvide. Ordet er det samme som i det akademiske kandidat. – *Kongen og Forfatningen*: Den 5. juni 1849 underskrev Frederik VII en demokratisk grundlov eller fri forfatning for Danmark.

- 62 *der blev kæmpet i Slesvig*: Treårskrigen 1848-50, hvor danske tropper nedkæmpede et tysk støttet oprør i hertugdømmerne Slesvig, Holsten og Lauenborg. Hertugdømmerne ønskede en selvstændig forfatning og ret til sammen at indgå i det Tyske Forbund. Danmark kunne indrømme Holsten-Lauenborg dette, men ikke Slesvig, der således blev stridens æble. – *Sejherrene ved Philippi*: Marcus Antonius (83-30 f.Kr.) og Octavianus (senere Augustus, 63 f.Kr. – 14 e.Kr.), romerske feltherrer og politikere. Deltog i borgerkrigen efter Julius Casars død og sejrede ved Philippi i Makedonen år 42 f.Kr. over Cassius og Brutus (se ndf). – *Sejherren ved Isted*: general Christopher von Krogh (1785-1860), lederen af den danske hær i slaget ved Isted mellem Fleasborg og Slesvig by den 24.-25. juli 1850. Slaget, der stod mellem en slesvig-holstensk hær på 34.000 mand og en dansk på 39.000, er det største i nordisk krigshistorie. – *Harmodios og Aristogiton*: to atthenere, der år 514 f.Kr. dræbte tyrannen Hipparchos og siden blev fejret som frihedshelte. – *Brutus*: Marcus B. (85-42 f.Kr.), romersk politiker, leder af den republikanske sammensværgelse, der førte til mordet på Julius Casar år 44 f.Kr. Deltog i borgerkrigen, men begik selvmord efter nederlaget ved Philippi (se ovf). – *Winkelried*: Arnold W., en schweizer, der iflg. et usikkert sagn ofrede sit liv i slaget ved Sempach i 1386 og derved skaffede sine landsmænd sejr over hertug Leopold III af Østrig. – *Vergniaud*: Pierre Victurnien V. (1753-93), fransk politiker under revolutionen (se n.t. s. 63). Tilhørte girondinerne parti og blev henrettet, da jakobinerne tog magten. – *Camille Desmoulins*: (1760-94), fransk revolutionsmand, skribent. Tilhørte oprindelig revolutionens radikale fløj (jf. n.t. s. 63), men kom siden i modsætningsforhold til dennes leder Robespierre og blev henrettet. – *Forerne for vor egen politiske Udvikling*: Der var o. 1850 tre partilignende grupperinger, hvoraf midtergruppen De Nationalliberale dominerede. Dens ledende mænd var D.G. Monrad (1811-86), Orla Lehmann (1810-70) og C.C. Hall (1812-88). Til højre herfor stod De Konservative under ledelse af C.N. David (1793-1874) og Tage Algreen-Ussing (1797-1872). Til venstre stod Bondevennerne under ledelse af Balthazar Christensen (1802-82) og C.F. Tscherning (1795-1874). – *Rolands Hjem*: se n.t. s. 13. – *Holger Danske*: en af Karl den Stores kæmper, omtalt i det franske Rolandskvad fra o. 1100, jf. n.t. s. 13. I dansk folkeedigtning skildres H. som en nationalhelt, der sover, indtil Danmark kommer i nød. Iflg. en sjællandsk tradition sover han i Kronborgs kældre. – *Valkyrieme*: iflg. nordisk mytologi unge kvindelige væsener, som af Odin har fået til

- opgave at udklære dem, der skal falde i kamp, og ledsage dem til Valhal. – *sacrosanct*: hellig, ukænkkelig.
- 63 *den franske Revolution*: borgerskabets statsomvæltning 1789-99. Nationalforsamling oprettedes 1789, fri forfatning gennemførtes 1791, Republikken udråbtes 1792, kong Louis XVI henrettedes 1793. Efter en magtkamp mellem de moderate girondiner og de radikale jakobinere overtog jakobinerne magten via det såkaldte Velfærdsudvalg 1793-94. Massehenrettelser (med den nylig opfundne guillotine) blev følgen. – *havde Knebelbarter paa*: dvs. var mandig, krigersk. Knebelbarten (en stor moustache) var i det 18. århs Frankrig soldaternes kendetegn. Sagen, der sigtes til, er *Marseillaisen* (jf. n.t. s. 64), men hvor Goldschmidt har lånt udtrykket, tør ikke siges. Måske har det forbindelse med generalen Adam-Philippe de Custine (1742-93), der under revolutionen fik øgenavnet *Général Moustache*.
- 64 *Areopagus*: en aristokratisk rådsforsamling i oldtidens Athen, der udøvede domsmyndighed og havde visse politiske funktioner. – *usynligt Selskab*: hentydning til Tårnselskabet i Goethes dannelsesroman *Wilhelm Meisters Lehrjahre* (1795-96). Dette frimureragtige selskab, der skjult følger Wilhelms udvikling fra barn til voksen, træder frem i dagens lys og optager ham som medlem, da hans dannelse er så vidt fremskreden, at han kan give afkald på sine egne tilbøjeligheder og tjene menneskeheden. – *St. Christopher*: helgen; iflg. sagnet en udøbt kæmpe, som bar pilgrimme over en å. En dag kom et barn og bad om hans hjælp, og da de var midt i åen, viste barnet sig at være stærkere end kæmpen. Det trykkede ham ned i vandet og dobte ham. Herefter tjente Christopher Kristus, for denne var barnet. – *Bernal Diaz del Castillos Historie: Historia verdadera de la conquista de la Nueva España*, Sandfærdig historie om erobringen af Ny Spanien (skrevet 1558, udgivet 1632). Forfatteren var en garvet veteran, der selv havde deltaget i feltherren Hernando Cortez' erobringstogt til Mexico 1519-21. En dansk udgave af bogen kom først 1906-09. – *Barder*: skjalde hos oldtidens kelter og germaner. – *Plato har proskriberet* . . . Platon (græsk filosof, 427-347 f.Kr.) har handlyst digterne fra det idealsamfund, han beskriver i dialogen *Staten*. Argumentet er, at digterne er bundet af den sanselige verden, men kun ideernes verden er evig og moralsk fuldkommen. – *Marseillaisen*: den franske nationalsang, digtet og komponeret som revolutionshymne af officeren Rouget de Lisle i 1792.
- 65 *Aspirationer*: stræben, forhåbninger. – *et Stykke . . . en Fiskerdreng*: J.C. Hostrups *Drøm og Daad*, der første gang opførtes på Det Kongelige Teater den 14. maj 1854. Handler om en italiensk fiskerdreng, der drømmer, at han skal vinde hertugens datter, og derpå vinder hende. Hostrup (1818-92) var en fejret studenterdigter og ivrig skandinavist (jf. n.t. s. 68).
- 66 *Vridthor*(-Spørgsmaal): vridthor; tidligere ofte udtalt fritthor. – 1000 å